Εθισμένοι στο shopping (Νίκος Ξυδάκης)

Categories : ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Date : 19 Ιανουαρίου, 2006

"*Η έκσταση της κατανάλωσης διαρκεί μόνο μια στιγμή: τη στιγμή της παρόρμησης. Σβήνει ακαριαία μόλις υπογράψεις το διπλότυπο της πιστωτικής. Τα φώτα του αυτοκινητόδρομου κεντάνε ματαιόδοξα το ανυπέρβλητο μενεξεδί της Αττικής. Η φυλή των ψωνιστών γυρνάει σπίτι μελαγχολικά, ακόρεστη. Οι γεμάτες σακούλες δεν κρύβουν καμιά έκπληξη, μόνο βάρος. Τα ψώνια θα σωριαστούν, θα τριφτούν, θα πεταχτούν.*"

Λίγο προτού φτάσουν οι γιορτές και χωρίς ακόμη τον 13ο μισθό, η Αττική υποδέχθηκε το μεγαλύτερο εμπορικό κέντρο υπό τον υποβλητικό αμερικανοεξωτικό τίτλο The Mall, Athens – κατά το Paris, Texas, ή το Zephyri, Athens. Ηδη με την ονομασία, ο βαριά εθισμένος Αθηναίος, το shopping animal, ρίγησε. Δεν πρόκειται για ένα ακόμη εμπορικό κέντρο, αλλά για Μωλ: Εκατοντάδες μαγαζιά, μούλτιπλεξ σινεμά, καφέ, ρεστωράν, περατζάδες, βιτρίνες, χιλιόμετρα για χάζι... Στα χιλιάδες τετραγωνικά του το «Μωλ» υπόσχεται έναν ορισμένο παράδεισο για τον εξαρτημένο τού shopping, με λαμπρές ευρωπαϊκές ατραξιόν, με υπερέχουσα την αγορά κουλτούρας, το κομψό fnac, τα υπέρκομψα γκάτζετ. Ο ιδανικός τόπος για να ξεκοκκαλίσεις το χαρτζιλίκι και να τινάξεις στα κόκκινα τις πιστωτικές, για να κορέσεις πρόσκαιρα το πάθος του ψωνίζειν και να συρθείς άδειος στο πάρκινγκ σέρνοντας ξέχειλες σακούλες.
Ο πληθυσμός ανταποκρίθηκε. Εσπευσε να προσκυνήσει στα θυρανοίξια, να πεταρίσει γύρω από τα φώτα σαν τις νυχτοπεταλούδες, να ψωνίσει, να καταναλώσει, να ξεδιψάσει το κάλεσμα της βουλιμίας. Χιλιάδες. Καταναλωτές από περιέργεια, από εθισμό, από αδράνεια, επειδή αυτή είναι ίσως η μόνη γνωστή εναλλακτική.
Ιδού η ολοκλήρωση του εκσυγχρονισμού. Οι αυτοκινητόδρομοι, το μετρό, ο προαστιακός, οι υποδομές, όλα πια υπηρετούν αυτήν την ολοκλήρωση: της αγοράς. Το Ικέα, το Ντίξονς, το Μέντια Μαρκτ, το Μωλ, παρατάσσονται σαγηνευτικά στην Αττική Οδό, σε πρώην ελαιώνες και μπαχτσέδες. Στη γη φυτρώνουν υπερφυσικά πάνελ που προσφέρουν αναδιπλούμενα κινητά και φτηνά αεροπορικά ταξίδια. Στους παράδρομους φυτρώνουν μαγαζάρες. Πιο πέρα ανεβοκατεβαίνουν τζετ. Στο βάθος σκυθρωπιάζει ο ιοστεφής Υμηττός, τώρα και κεραιοστεφής. Ολα στα μέτρα της Αγίας Κατανάλωσης.
Στους ομοιόμορφα γκρίζους σταθμούς του μετρό και του προαστιακού, στο αεροδρόμιο, όλα σκεπάζονται από inox, γρανίτη, τσιμέντο και μέταλλο βαμμένα γκρι. Οι commuters σκαλίζουν τα κινητά, καλωδιώνονται με Μόμπι και Βανδή, μαγνητίζονται από τα πάνελ και τις επιγραφές, σημαδεύουν τους τόπους με μαγαζιά:

στο Ικέα, στο Μωλ, στο Αττικα.
Οι κυρίες κανονίζουν πρωινές εξορμήσεις στα μαγαζιά, όχι όμως όπως παλιά. Δεν θα τριγυρίσουνν στο Κολωνάκι ή την Ερμού, σε δρόμους και σοκάκια, προτού καταλήξουν για καφέ ή ούζο. Θα βγουν στους αυτοκινητόδρομους, θα πήξουν ελαφρώς στο τράφικ και θα ξεμπαρκάρουν στα μεγάλα λιμάνια. Θα επιστρέψουν απομεσήμερο, με γεμάτα πορτ-μπαγκάζ. Με μια ταγγίλα στο στόμα.
Σημάδια μητρόπολης. Η κοινωνία ωριμάζει σαν αγορά. Οι πολίτες ωριμάζουν σαν καταναλωτές. Κερδίζουν, χωρίς να διεκδικούν, το δικαίωμα στο shopping και στην κατανάλωση. Κερδίζουν το δικαίωμα στη δανειοδότηση του shopping, στη δανειοδότηση των διακοπών, στη δανειοδότηση της μικρολιγούρας του Σαββατοκύριακου. Κερδίζουν το δικαίωμα να κυλάνε τα χρέη τους από τράπεζα σε τράπεζα. Κερδίζουν το δικαίωμα να μεταφέρουν τον αριθμό του κινητού από εταιρεία σε εταιρεία. Κερδίζουν το δικαίωμα να μεταφέρουν τις αγορασμένες μονάδες τους από μήνα σε μήνα. Κερδίζουν το δικαίωμα να προσφεύγουν σε κάποιον Συνήγορο ή Μη Κυβερνητική Οργάνωση για το κακό σέρβις και την ελλιπή εγγύηση των προϊόντων. Κερδίζουν διαρκώς δικαιώματα, ακόμη κι όταν δεν τα ζητάνε. Αλλά έτσι γενναιόδωρη είναι η ζωή: Θέλω, Ελευθερία, Περισσότερο – ιδού λέξεις σημαδούρες, που ακούγονται σαν συνθήματα του ’68, ενώ είναι σλόγκαν καρτοκινητών.
Βλέπω τους έφηβους, τους εικοσάρηδες, τις τριαντάρες, στο άστυ. Είναι κομψοί, νοιάζονται για το στυλ σε κάθε λεπτομέρεια, νοιάζονται για την εικόνα. Και είναι τρυφεροί, εύθραυστοι, νευρικοί κάτω από την επιδερμίδα του κουλ. Τους αισθάνομαι ακόρεστους, διαρκώς διψασμένους, σε διαρκή μικροστέρηση, για κάτι να λείπει. Ναι. Οσο σωρεύεις, τόσο σου λείπει. Το shopping είναι σαν τα μοντέρνα αντικαταθλιπτικά: ακίνδυνο και ευφορικό στην αρχή, βαρύ και εθιστικό εν συνεχεία, σε βυθίζει στο Μωλ του Ανικανοποίητου. Η έκσταση της κατανάλωσης διαρκεί μόνο μια στιγμή: τη στιγμή της παρόρμησης. Σβήνει ακαριαία μόλις υπογράψεις το διπλότυπο της πιστωτικής. Τα φώτα του αυτοκινητόδρομου κεντάνε ματαιόδοξα το ανυπέρβλητο μενεξεδί της Αττικής. Η φυλή των ψωνιστών γυρνάει σπίτι μελαγχολικά, ακόρεστη. Οι γεμάτες σακούλες δεν κρύβουν καμιά έκπληξη, μόνο βάρος. Τα ψώνια θα σωριαστούν, θα τριφτούν, θα πεταχτούν. Τα Μωλ θα γνέφουν.

(Πηγή: 'ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ' 13/12/2005)